

AINEOPETUSSUUNNITELMA

LAULU

OPETUKSEN PAINOPISTEALUEET (HTM)	2
SUORITETTAVAT KURSSIT, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT.....	3
(OPS § 6).....	3
TASOSUORITUSTEN SISÄLLÖT	3
Tasosuoritus	3
Ulkoa esittäminen	3
Ohjelmisto.....	3
TAVOITTEET JA SISÄLLÖT OPINTOTASOITTAIN LAULUSSA	4
Valmentava laulunopetus.....	4
Perustaso 1.....	4
Perustaso 2.....	5
Musiikkiopistotaso.....	6
ARVIOINTIKRITEERIT (OPS § 7).....	7
INSTRUMENTIN HALLINNAN ARVIOINTIKRITEERIT	8

Tämä aineopetussuunnitelma koskee Porvoonseudun musiikkiopistossa annettavan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin opetusta laulun osalta.

Rytmimusiikin osaston laulun opiskelijat noudattavat Porvoonseudun musiikkiopiston pop & jazz-opetuksen aineopetussuunnitelmaa.

OPETUKSEN PAINOPISTEALUEET (HTM)

Porvoonseudun musiikkiopistossa on määritelty laulun opetuksen painopisteet seuraavasti:

- a. Instrumentin hallinta
- b. Musiikin tuntemus
- c. Luovuuden kehittäminen
- d. Kommunikointi ja vuorovaikutus
- e. Yhteismusisointi

Painopistealueita toteutetaan seuraavasti:

- a. Instrumentin hallinta
 - ammattitaitoisella opetuksella ja ohjaamalla oppilasta omatoimiseen opiskeluun ja säännölliseen harjoitteluun
- b. Musiikin tuntemus
 - monipuolisen ohjelmiston kautta
 - konsertti- ja oopperakäynneillä
 - keskusteluilla
- c. Luovuuden kehittäminen
 - ammentamalla eri musiikkityyleistä
 - perehtymällä yhdessä lauluteksteihin ja melodioihin
 - aktivoimalla ja kannustamalla oppilasta itsenäiseen ajatteluun ja omakohtaiseen kokemiseen
- d. Kommunikointi ja vuorovaikutus
 - harjoittelemalla yhdessä (esim. luokkatunnit säestäjän kanssa) ja keskustelemalla musiikin esittämiseen liittyvistä asioista sekä hankkimalla omaa esiintymiskokemusta
- e. Yhteismusisointi
 - mahdollisuuksien mukaan ohjaamalla oppilasta yhtye- ja ensemblelauluun, kamarimusiikkiin muiden soittajien kanssa sekä suurempienkin teosten soolotehtäviin

SUORITETTAVAT KURSSIT, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT (OPS § 6)

TASOSUORITUSTEN SISÄLLÖT

Tasosuoritusten tulee rohkaista oppilasta oman musiikillisen identiteetin etsimiseen. Opettaja ja oppilas suunnittelevat tasosuoritukset yhdessä.

Ohjelman tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason sisältösuosituksia. Suoritukseen voidaan sisällyttää ylempien tasojen ohjelmistoa edellyttäen, että oppilaalla on siihen vaadittavat tiedot ja taidot.

Ohjelman pitkäjänteisellä harjoittelemisella ja viimeistelyllä pyritään kehittämään oppilaan varmuutta ja ilmaisukykyä. Suorituksesta saatu kokemus sekä lautakunnan kannustava ja rakentava palaute auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita.

Yhteismusisointi on oleellinen osa opiskelua ja esimerkiksi kamarimusiikin muodossa se voi muodostaa osan tasosuorituksen ohjelmasta. Yhteismusisointi voi pitää sisällään eri tyylejä, esimerkiksi kansanmusiikkia ja/tai jazzmusiikkia.

Tasosuoritus

Tasosuoritus koostuu ohjelmistoon sisältyvistä sävellyksistä ja se suoritetaan pääsääntöisesti yhdessä osassa paitsi vokaliisi ja prima vista voidaan suorittaa eri tilaisuudessa. Oppilaalla on lisäksi mahdollisuus esittää oma sävellyksensä tai improvisoida esimerkiksi annetusta teemasta, aiheesta, motiivista tai sointupohjasta.

Ulkoa esittäminen

Laulut esitetään ulkoa, paitsi kantaatti- ja oratorioaariat ym. niihin verrattavat sävellykset sekä Vaccain vokaliisit

Ohjelmisto

Oppilaan ohjelmiston tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason suosituksia.

Harjoitettavan ohjelmiston sekä tasosuorituksen ohjelman tulee koostua erityylisten, eri säveltäjien sävellyksistä. Ohjelmiston laajuus ja sisältö on määritelty tasoittain. Yksi teos voi olla oppilaan ohjelmistossa vain kerran.

Opettajille on laadittu ohjelmiston suunnittelun esimerkinomaisiksi apuvälineiksi teosluettelo, jota voi soveltaa. Teosluettelon voi tilata Sibelius-Akatemiasta.

TAVOITTEET JA SISÄLLÖT OPINTOTASOITTAIN LAULUSSA

Valmentava laulunopetus

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- tutustuu lauluinstrumenttiinsa
- tutustuu äänenmuodostukseen, hengitystekniikkaan ja artikulointiin
- tutustuu aloittelijalle sopivaan ohjelmistoon

SISÄLTÖ

- kahden erityyppisen laulun valmistaminen
- tähtäimenä laulamalla sisään -testi

Perustaso 1

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- tutustuu lauluinstrumenttiinsa
- oppii äänenmuodostusta, hengitystekniikkaa ja artikulointia
- oppii lukemaan helppoa nuottitekstiä
- tutustuu työskentelyyn laulutekstien kanssa sekä eri kielten ääntämiseen
- tutustuu aloittelijalle sopivaan lauluohjelmistoon ja erilaisten laulujen tunnelmiin
- oppii harjoittelun peruselementtejä: mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- saa valmiuksia fraseeraukseen sekä yksinkertaisten musiikillisten rakenteiden hahmottamiseen
- saa ohjausta esiintymiskäyttäytymiseen ja kokemusta esiintymistilanteista

SISÄLTÖ

1. 2 laulua tai aariaa renessanssin ja barokin ajalta
2. 6 laulua 1700- ja 1800-lukujen keskeisestä ohjelmistosta, joista vähintään 4 saksaksi
3. 8 kotimaista laulua ja kansanlaulua, joista vähintään 4 sävellettyä laulua
4. 4 musikaalisävelmää, romanssia, laulelmaa tai iskelmää

Yhteensä vähintään 20 laulua

Laulut suositellaan laulettaviksi alkukielellä

SUORITUS

- 1 laulu osastosta 2
- 1 laulu osastosta 3 äidinkielellä
- 1 laulu osastosta 1 ja/tai 1 laulu osastosta 4
- Laulut esitetään ulkoa alkukielellä.

Perustaso 2

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- kehittää äänenkäyttötaitoaan edelleen
- kehittää nuotinlukutaitoaan edelleen
- saa lisää valmiuksia laulutekstien kanssa työskentelyyn
- saa lisää valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin
- kykenee hahmottamaan harjoittelemiensa teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia
- oppii edelleen harjoittelun peruselementtejä: mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- kykenee itsenäisesti opettelemaan uusia sävellyksiä
- oppii tulkitsemaan eri tyylikausien musiikkia
- oppii tunnistamaan ja tuomaan esiin kulloisenkin laulun tunnelman ja sanoman
- saa lisää kokemusta esiintymistilanteista
- saa valmiuksia yhteismusisointiin (esim. kamarimusiikki ja yhtyelaulu)
- tutustuu itsenäiseen työskentelyyn säestäjän kanssa

SISÄLTÖ

1. 8-10 Vaccain vokaliisia (Lektion Ia – VII)
2. 3 laulua tai aariaa renessanssin ja barokin ajalta alkukielellä
3. 10 laulua 1700- ja 1800-lukujen keskeisestä ohjelmistosta alkukielellä, joista vähintään 8 saksaksi
4. 12 kotimaista laulua ja kansanlaulua
5. 5 musikaali- tai operettisävelmää, romanssia, laulelmaa tai omaa sävellystä

Yhteensä vähintään 30 laulua

Laulut suositellaan laulettaviksi alkukielellä

SUORITUS

- 1 Vaccain vokaliisi, joka arvotaan
- 1 laulu osastosta 2
- 2 laulua osastosta 3 tai 1 laulu osastosta 3 ja 1 laulu osastosta 5
- 2 laulua osastosta 4, toinen suomeksi, toinen ruotsiksi
- Laulut esitetään ulkoa alkukielellä
- Vokaliisi voidaan esittää nuoteista
- Vokaliisi ja prima vista voidaan suorittaa eri tilaisuudessa

PERUSTASO voidaan suorittaa myös kokonaisena, jolloin sisältö on vähintään 50 laulua siten, että perustasojen 1 ja 2 sisällöt yhdistetään. Suoritus on sama kuin perustaso 2:ssa.

Musiikkiopistotaso

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas:

- hallitsee äänenkäytön perustekniikan
- kykenee esittämään laulumusiikkia useilla eri kielillä
- kykenee hahmottamaan laajempia musiikillisia kokonaisuuksia
- osaa hyödyntää musiikin perusteiden tietojaan ja taitojaan laulussaan
- tutustuu myös uusimpiin laulumusiikin tyyleihin ja tekniikoihin
- kehittää nuottikuvan ja tekstin tulkitsemisen taitojaan
- osaa myös ilmaista laulun tekstin ja musiikin tunnelmaa ja sanomaa
- saa kokemusta vaativammista esiintymistilanteista
- pystyy itsenäiseen työskentelyyn muiden muusikoiden kanssa
- saa valmiuksia jatko-opintoihin sekä pohjan elinikäiselle musiikin harrastamiselle

SISÄLTÖ

1. Ne Vaccain vokaliisit, joita ei ole laulettu perustaso 2:ssa
2. 5 laulua tai aariaa renessanssin ja barokin ajalta
3. 16 laulua 1700- ja 1800-lukujen keskeisestä ohjelmistosta
4. 7 oratorio-, kantaatti-, ooppera- tai operettiaariaa tai musikaalisävelmää. Resitatiivi ei ole pakollinen.
5. 7 impressionistista tai vielä uudemman tyylistä sävellystä sekä pohjoismaista laulua
6. 25 kotimaista laulua, joista vähintään 5 on 1700- ja 1800-lukujen sävellyksiä ja vähintään 5 on tonaliteetiltaan uudentyylisiä

Yhteensä vähintään 60 laulua

Laulut lauletaan alkukielellä

Ohjelmistoluettelon osastossa 2 olevia barokin aarioita voidaan opettajan harkinnan mukaan käyttää myös osastossa 4.

SUORITUS

- 1 tai 2 Vaccain vokaliisia. Ensimmäinen arvotaan ja tarvittaessa lautakunta valitsee toisen
- 1 laulu osastosta 2
- 2 laulua osastosta 3, joista vähintään 1 saksaksi
- 1 aaria tai musikaalisävelmä osastosta 4
- 1 laulu osastosta 5
- 2 laulua osastosta 6, toinen suomeksi, toinen ruotsiksi
- 2 – 3 vapaavalintaista laulua
- Laulut esitetään ulkoa, paitsi kantaatti- ja oratorioaariat ym. niihin verrattavat sävellykset sekä Vaccain vokaliisit.
- Vokaliisi ja prima vista voidaan suorittaa eri tilaisuudessa.

ARVIOINTIKRITEERIT (OPS § 7)

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista ja auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita ja saavuttamaan niitä. Monipuolinen, jatkuva arviointi on kannustava ja rakentava.

Oppilasta ohjataan myös itsearviointiin, jolloin kiinnitetään huomio mm. seuraaviin seikkoihin:

- itsenäinen harjoittelu ja valmistautuminen laulutunneille ja esityksiin
- koettu onnistuminen tunteilla ja esityksissä suhteessa harjoitusprosessiin ja omiin odotuksiin
- tunteiden hallinta esitystilanteissa

Arvosana-asteikko

Erinomainen 5
Kiitettävä 4
Hyvä 3
Tyydyttävä 2
Hyväksytty 1
Uusittava

Tasosuoritukset arvioidaan asteikolla 1–5 /uusittava.

Perustaso 1 arvioidaan asteikolla suoritettu/uusittava.

Perustaso 2 arvioidaan asteikolla 1–5 /uusittava.

Musiikkiopistotason arvosana-asteikkoa täsmennetään seuraavasti:

Erinomainen 21–25/25
Kiitettävä 16–20/25
Hyvä 11–15/25
Tyydyttävä 6–10/25
Hyväksytty 1–5/25
Uusittava

Prima vista arvioidaan erikseen perustasolla asteikolla suoritettu/uusittava ja musiikkiopistotasolla asteikolla 1–5/uusittava.

Oppilaalle annetaan suullinen palaute kaikilta lautakunnan jäseniltä tai puheenjohtajan yhteenveto.

Oppilas saa kirjallisen arvioinnin kuten Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteet edellyttävät.

INSTRUMENTIN HALLINNAN ARVIOINTIKRITEERIT

Laulun arviointia tehtäessä kiinnitetään huomiota seuraavien teknisten, tulkinnallisten ja taiteellisten asioiden hallintaan:

Instrumentin hallinta:

- hengitystekniikka
- äänen sointi ja sävelpuhtaus
- artikulaatio

Musiikin hallinta:

- fraseeraus ja dynamiikka
- rytmin ja tempon käsittely
- muotoilu: kokonaisuuden hahmottaminen ja jäsentäminen taitteisiin

Ohjelman hallinta:

- kulloisenkin laulun tyylin ja sisällön hahmottaminen
- tunnelman tavoittaminen, tulkinta ja eläytyminen
- erikielisten laulujen foneettinen sujuvuus